EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 23.5.2022
COM(2022) 624 final

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Roemenië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2022 van Roemenië

{SWD(2022) 624 final} - {SWD(2022) 640 final}

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Roemenië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2022 van Roemenië

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid[1], en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden[2], en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad[3], waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit is ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De herstel- en veerkrachtfaciliteit biedt financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die zullen worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen die door de Unie worden gefinancierd. Zij draagt bij tot het economisch herstel en tot de uitvoering van duurzame en groeibevorderende hervormingen en investeringen, met name om de groene en de digitale transitie te stimuleren, waarbij de veerkracht en potentiële groei van de economieën van de lidstaten wordt versterkt. Tevens draagt zij bij tot het versterken van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en het stimuleren van groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn. De maximale financiële bijdrage per lidstaat in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit [is] op [XX] juni 2022 bijgewerkt, overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241.

---

1 PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

2 PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

3 Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17).

(2) Op 24 november 2021 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse duurzamegroeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees Semester 2022 voor coördinatie van het economisch beleid. Er is terdege rekening gehouden met de bevestigde gezamenlijke toezegging van de sociale top van Porto van mei 2021 om de op 17 november 2017 door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie afgekondigde Europese pijler van sociale rechten verder uit te voeren. De Europese Raad heeft op 25 maart 2022 zijn goedkeuring gehecht aan de prioriteiten van de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2022. Op 24 november 2021 heeft de Commissie op basis van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin zij Roemenië heeft genoemd als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie[4] nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie ook het voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2022 goedgekeurd waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd, dat op 14 maart 2022 door de Raad is aangenomen.

(3) Door de Russische invasie van Oekraïne, in de nasleep van de wereldwijde pandemie, is de geopolitieke en economische context aanzienlijk veranderd. De gevolgen van de invasie voor de economieën van de lidstaten zijn bijvoorbeeld voelbaar door de hogere energie- en voedselprijzen en de zwakkere groeivooruitzichten. De hogere energieprijzen wegen met name op de meest kwetsbare huishoudens die in energiearmoede leven of dreigen te vervallen. De EU heeft ook te maken met een ongekende instroom van mensen die Oekraïne ontvluchten. In dit verband werd op 4 maart 2022 voor het eerst de richtlijn tijdelijke bescherming in werking gesteld[5], waarbij ontheemden uit Oekraïne het recht kregen legaal in de EU te verblijven, evenals het recht op toegang tot onderwijs en opleiding, de arbeidsmarkt, gezondheidszorg, huisvesting en sociale voorzieningen. Aan Roemenië wordt uitzonderlijke steun beschikbaar gesteld in het kader van het initiatief “maatregelen voor vluchtelingen in Europa uit hoofde van het cohesiebeleid” (CARE) en via aanvullende voorfinanciering in het kader van het programma “herstelbijstand voor cohesie en de regio’s van Europa” (React-EU) om zo spoedig mogelijk tegemoet te komen aan de opvang- en integratiebehoeften van degenen die Oekraïne zijn ontvlucht.

(4) Rekening houdend met de snel veranderende economische en geopolitieke situatie wordt de brede coördinatie van het economisch en werkgelegenheidsbeleid in 2022 hervat in het kader van het Europees Semester, waarbij de ontwikkelingen worden afgestemd op de uitvoeringsvereisten van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, zoals uiteengezet in de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2022. De uitvoering van de vastgestelde herstel- en veerkrachtplannen is van essentieel belang voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen betrekking hebben op alle of een aanzienlijk deel van de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de semestercycli 2019 en 2020 zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen 2019 en 2020 blijven ook relevant voor herstel- en veerkrachtplannen die worden herzien, bijgewerkt of gewijzigd

[4] Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

[5] Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad van 4 maart 2022 tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG, en tot invoering van tijdelijke bescherming naar aanleiding daarvan (PB L 71 van 4.3.2022, blz. 1).

overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241, naast landspecifieke aanbevelingen die zijn gedaan tot de datum van indiening van het gewijzigde plan.

(5) De algemene ontsnappingsclausule is actief sinds maart 2020[6]. In haar mededeling van 3 maart 2021[7] heeft de Commissie haar standpunt uiteengezet dat het besluit om de algemene ontsnappingsclausule te deactiveren dan wel te blijven toepassen, moet worden gezien als een algehele evaluatie van de toestand van de economie, waarbij het niveau van economische activiteit in de Unie of de eurozone in vergelijking met het niveau van vóór de crisis (einde van 2019) een belangrijk kwantitatief criterium is. De uitbreiding van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact gedurende 2023 wordt gerechtvaardigd door de toegenomen onzekerheid en de grotere neerwaartse risico's voor de economische vooruitzichten door de oorlog in Europa, de ongekende stijging van de energieprijzen en de aanhoudende verstoringen van de toeleveringsketen.

(6) Op 2 maart 2022 heeft de Commissie een mededeling vastgesteld met daarin brede richtsnoeren voor het begrotingsbeleid in 2023, ter ondersteuning van het opstellen van de stabiliteits- en convergentieprogramma's van de lidstaten en daarmee de verbetering van de beleidscoördinatie[8]. Op basis van de macro-economische vooruitzichten van de winterprognoses 2022 heeft de Commissie opgemerkt dat de overgang van een geaggregeerde ondersteunende begrotingskoers in 2020-2022 naar een in grote lijnen neutrale geaggregeerde begrotingskoers in 2023 gepast zou lijken, maar zij is klaar om te reageren op de veranderende economische situatie. De Commissie heeft aangekondigd dat de begrotingsaanbevelingen voor 2023 van lidstaat tot lidstaat moeten blijven verschillen en rekening houden met mogelijke overlapeffecten tussen landen. De Commissie heeft de lidstaten verzocht de richtsnoeren te verwerken in hun stabiliteits- en convergentieprogramma's. De Commissie heeft zich ertoe verplicht de economische ontwikkelingen nauwlettend te volgen en zo nodig haar beleidsrichtsnoeren aan te passen, uiterlijk in het voorjaarspakket van het Europees Semester eind mei 2022.

(7) Met betrekking tot de begrotingsrichtsnoeren van 2 maart 2022, wordt in de begrotingsaanbevelingen voor 2023 rekening gehouden met de verslechterde economische vooruitzichten, de toegenomen onzekerheid en andere neerwaartse risico's, en de hogere inflatie in vergelijking met de winterprognoses. In het licht van deze overwegingen moet de budgettaire respons de publieke investeringen voor de groene en digitale transitie en energiezekerheid uitbreiden, en de koopkracht van de meest kwetsbare huishoudens behouden om de gevolgen van de stijging van energieprijzen te verzachten en de inflatoire druk van tweede-ronde-effecten te beperken met gerichte en tijdelijke maatregelen; het begrotingsbeleid moet soepel blijven om te kunnen worden aangepast aan snel veranderende omstandigheden en van land tot land verschillen afhankelijk van de fiscale en economische situatie, met

---

6 Mededeling van de Commissie aan de Raad over de activering van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact, Brussel, 20.3.2020, COM(2020) 123 final.

7 Mededeling van de Commissie aan de Raad: Een jaar na de uitbraak van COVID-19: de respons vanuit het begrotingsbeleid, Brussel, 3.3.2021, COM(2021) 105 final.

8 Mededeling van de Commissie aan de Raad: Richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2023, Brussel, 2.3.2022, COM(2022) 85 final.

inbegrip van de blootstelling aan de crisis en de instroom van ontheemden uit Oekraïne.

(8) Op 31 mei 2021 heeft Roemenië zijn nationale herstel- en veerkrachtplan bij de Commissie ingediend, overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241. Krachtens artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de beoordelingsrichtsnoeren van bijlage V bij die verordening. Op 3 november 2021 heeft de Raad zijn besluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Roemenië[9] aangenomen. De vrijgave van tranches is afhankelijk van een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 houdende dat Roemenië de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die in het uitvoeringsbesluit van de Raad zijn vastgelegd, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Onder bevredigende verwezenlijking wordt begrepen dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is teruggedraaid.

(9) Roemenië heeft op 12 mei 2022 zijn nationale hervormingsprogramma 2022 en op 4 mei 2022 zijn convergentieprogramma 2022 ingediend, na de termijn uit artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1466/97. Om met de onderlinge verbanden tussen beide programma's rekening te houden, zijn deze samen geëvalueerd. Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2022 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Roemenië over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.

(10) De Commissie heeft op 23 mei 2022 het landverslag 2022 voor Roemenië[10] gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Roemenië heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad in 2019, 2020 en 2021 heeft vastgesteld en werd de balans opgemaakt van de uitvoering door Roemenië van het herstel- en veerkrachtplan, voortbouwend op het scorebord voor herstel en veerkracht. Op basis van deze analyse werden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangepakt in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen, waaronder die welke voortvloeien uit de Russische invasie van Oekraïne. Ook werd de vooruitgang beoordeeld die Roemenië heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de EU inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

(11) De Commissie heeft op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 met betrekking tot Roemenië een diepgaande evaluatie verricht en de resultaten ervan bekendgemaakt op 23 mei 2022[11]. De Commissie concludeerde dat Roemenië wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden. De kwetsbare punten houden met name verband met externe rekeningen die zijn gekoppeld aan grote begrotingstekorten en aan terugkerende problemen op het gebied van concurrentievermogen.

---

9 Uitvoeringsbesluit van de Raad van 3 november 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Roemenië (ST 12319/21; ST12319/21 ADDI)

10 SWD(2022) 638.

11 COM(2022) 624.

(12) Op 3 april 2020 heeft de Raad bij Besluit (EU) 2020/509 vastgesteld dat in Roemenië een buitensporig tekort bestond wegens niet-naleving van het tekortcriterium in 2019[12]. Op 3 april 2020 heeft de Raad ook een aanbeveling gedaan om uiterlijk in 2022 een einde te maken aan de situatie van een buitensporig overheidstekort in Roemenië[13]. Met het oog op de sterke krimp van de economische activiteit in verband met de COVID-19-pandemie en de daaraan gerelateerde noodzaak dat het begrotingsbeleid het herstel in 2021 en 2022 ondersteunt, heeft de Raad op 18 juni 2021 een nieuwe aanbeveling aan Roemenië gedaan[14] om uiterlijk in 2024 een einde te maken aan de situatie van een buitensporig overheidstekort. Roemenië moet een doelstelling voor een nominaal overheidstekort halen van 8,0 % van het bbp in 2021, 6,2 % van het bbp in 2022, 4,4 % van het bbp in 2023 en 2,9 % van het bbp in 2024, hetgeen spoort met een nominaal groeipercentage van de netto primaire overheidsuitgaven van 3,4 % in 2021, 1,3 % in 2022, 0,9 % in 2023 en 0,0 % in 2024. Dit komt overeen met een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,7 % van het bbp in 2021, 1,8 % van het bbp in 2022, 1,7 % van het bbp in 2023 en 1,5 % van het bbp in 2024. De procedure is sinds het najaar van 2021 opgeschort na een beoordeling van de doeltreffendheid van de maatregelen door de Commissie.

(13) In 2021 bedroeg het overheidstekort van Roemenië volgens door Eurostat gevalideerde gegevens 7,1 % van het bbp en bedroeg de overheidsschuld 48,8 % van het bbp. Dit is in overeenstemming met het door de Raad aanbevolen streefdoel voor het overheidstekort in 2021. De aanpassing van het structurele saldo bedraagt voor 2021 1,5 procentpunt van het bbp, wat boven de aanbevolen 0,7 procentpunt ligt.

(14) Het macro-economische scenario in het convergentieprogramma 2022 dat aan de begrotingsprognoses ten grondslag ligt, is voor 2022 realistisch en daarna gunstig. De regering verwacht dat het reële bbp in 2022 met 2,9 % en in 2023 met 4,4 % zal groeien. In vergelijking daarmee gaan de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie uit van een lagere groei van het reële bbp van 2,6 % in 2022 en 3,6 % in 2023. De verschillen zijn voornamelijk te wijten zijn aan de hoge inflatie die van invloed is op de koopkracht van huishoudens, de gevolgen van het verslechterende vertrouwen als gevolg van de internationale omgeving betreffende consumptie en investeringen, en een negatieve bijdrage van de netto-uitvoer, daar de prijzen voor energiegrondstoffen naar verwachting blijven stijgen. In het convergentieprogramma 2022 verwacht de regering dat het nominale tekort zal afnemen naar 6,2 % van het bbp in 2022 en naar 4,4 % in 2023. De afname in 2022 wijst voornamelijk op de sterke groei van het nominale bbp, een verwachte stijging van de efficiëntie van de belastinginning, een bevriezing van de meeste lonen in de publieke sector en het plan om de stijging van de uitgaven aan zaken en diensten, sociale bijstand en andere overdrachten onder het groeipercentage van het nominale bbp te houden. Volgens het convergentieprogramma 2022 zal de overheidsschuldquote in 2022 naar verwachting stijgen tot 49,4 % en in 2023 tot 49,7 %. Op basis van beleidsmaatregelen die bekend waren op de afsluitingsdatum van de prognoses, gaan de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie uit van een overheidstekort van 7,5 % van het bbp in 2022 en van 6,3 % van het bbp in 2023. Dit is hoger dan in het convergentieprogramma 2022 is geraamd,

[12] Besluit (EU) 2020/509 van de Raad van 3 april 2020 betreffende het bestaan van een buitensporig tekort in Roemenië (PB L 110 van 8.4.2020, blz. 58)

[13] Aanbeveling van de Raad van 3 april 2020 om een einde te maken aan de situatie van een buitensporig overheidstekort in Roemenië (PB C 116 van 8.4.2020, blz. 1).

[14] Aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2021 van Roemenië (PB C 304 van 29.7.2021, blz. 107).

voornamelijk vanwege hogere verwachte sociale en rente-uitgaven, het hogere geraamde netto-effect van maatregelen tegen de schommeling van de energieprijzen, een voorzichtigere aanname voor de verwachte winsten van de belastinginning en het ontbreken van gespecificeerde consolidatiemaatregelen in het programma aan de uitgavenzijde. In de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie wordt gerekend op een hogere schuldquote van 50,9 % in 2022 en 52,6 % in 2023. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere verwachte tekorten.

Op basis van de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie wordt de groei van de potentiële output op middellange termijn (gemiddeld tien jaar) geraamd op 3,6 %. Deze raming houdt echter geen rekening met het effect van de hervormingen die deel uitmaken van het herstel- en veerkrachtplan die de potentiële groei van Roemenië kunnen bevorderen.

(15) In 2022 heeft de regering de meeste maatregelen die zijn getroffen in reactie op de COVID-19-crisis uitgefaseerd, waardoor de tijdelijke maatregelen voor noodsteun naar verwachting afnemen van 1,1 % van het bbp in 2021 naar 0,2 % van het bbp in 2022. Het overheidstekort wordt beïnvloed door de maatregelen die zijn genomen tegen de economische en sociale impact van de stijging van de energieprijzen, die in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie worden geraamd op 0,7 % van het bbp in 2022 en 0,1 % van het bbp in 2023[15]. Deze maatregelen bestaan voornamelijk uit prijsplafonds voor de detailhandels- en groothandelsprijzen aan de uitgavenzijde en de belasting van de extra winsten van energieproducenten aan de ontvangstenzijde. Andere maatregelen zijn compensatieregelingen voor de energie- en gasrekeningen van huishoudens en kleine en middelgrote ondernemingen en energietoeslagen voor kwetsbare consumenten. Er is aangekondigd dat dit tijdelijke maatregelen zijn. Als de energieprijzen ook in 2023 hoog blijven, kunnen sommige maatregelen echter van kracht blijven. Sommige van deze maatregelen zijn niet gericht, met name het algemene prijsplafond voor energieprijzen voor huishoudens. Het overheidstekort wordt ook beïnvloed door de kosten voor het bieden van tijdelijke bescherming aan ontheemden uit Oekraïne, die in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie worden geraamd op 0,1 % van het bbp in 2022 en 2023[16] en de in 2023 met 0,5 procentpunt van het bbp toegenomen kosten van defensie-uitgaven.

(16) Het verwachte nominale tekort voor 2022 in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie ligt 1,3 procentpunt van het bbp boven het door de Raad aanbevolen streefdoel voor het overheidstekort, terwijl de aanpassing van het structurele saldo in 2022 naar verwachting -0,2 procentpunt van het bbp bedraagt, in vergelijking met de aanbevolen 1,8 procentpunt van het bbp. Dit is reden voor een zorgvuldige analyse op basis van de uitgavenbenchmark. Volgens de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie bedraagt de nettogroei van de primaire uitgaven (gecorrigeerd voor eenmalige maatregelen en voor de begrotingsbeleidmaatregelen aan de

[15] Deze cijfers vertegenwoordigen de jaarlijkse begrotingskosten van de maatregelen die sinds het najaar van 2021 zijn genomen, waaronder de maatregelen op het gebied van lopende inkomsten en uitgaven en, indien relevant, kapitaaluitgaven.

[16] Er wordt aangenomen dat er zich eind 2022 in totaal 6 miljoen ontheemden uit Oekraïne in de EU bevinden. Hun geografische verspreiding is geraamd op basis van de omvang van de huidige diaspora, de relatieve bevolking van de ontvangende lidstaat en de daadwerkelijke verspreiding van ontheemden uit Oekraïne in de EU in maart 2022. De raming van de begrotingskosten per persoon zijn gebaseerd op het Euromod-microsimulatiemodel van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek, waarbij rekening is gehouden met zowel geldbetalingen waarvoor mensen in aanmerking kunnen komen als met overdrachten in natura zoals onderwijs en gezondheidszorg.

ontvangstenzijde) in 2022 naar verwachting 9,6 %, boven de aanbevolen 1,3 %. De verwachte groei van de geaggregeerde uitgaven wordt in 2022 voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de sociale uitgaven door de pensioenindexering en de begrote sociale maatregelen, en de begroting van de maatregelen om een plafond voor energieprijzen vast te stellen (ongerekend maatregelen aan de ontvangstenzijde) en om de stroom ontheemden uit Oekraïne op te vangen. De groei in de uitgaven voor intermediair verbruik, die voornamelijk wordt veroorzaakt door de hoge verwachte consumentenprijsinflatie, speelt ook een rol, zij het in mindere mate. De afwijking van de groei van de netto-uitgaven ten opzichte van de aanbeveling gaat in dezelfde richting als de afwijking van de aanpassing van het structurele saldo, zij het met een grotere omvang (2,7 procentpunt van het bbp in het geval van de groei van de netto-uitgaven versus 2,0 procentpunt van het bbp in het geval van het structurele saldo). Het verschil kan deels worden verklaard door de hogere ontvangstenquote die in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie is voorspeld voor 2022 in vergelijking met de voorjaarsprognoses 2021 van de Commissie (0,9 procentpunt van het bbp hoger), waardoor het structurele saldo verbetert, maar wat geen gevolgen heeft voor de uitgavenbenchmark. Op basis van de zorgvuldige analyse loopt Roemenië het risico de begrotingsdoelstellingen voor 2022 die zijn vastgesteld in de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 niet te behalen.

(17) Het verwachte nominale tekort voor 2023 in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie ligt 1,9 procentpunt van het bbp boven het door de Raad aanbevolen streefdoel voor het overheidstekort, terwijl de aanpassing van het structurele saldo in 2022 naar verwachting 0,0 procentpunt van het bbp bedraagt, in vergelijking met de aanbevolen 1,7 procentpunt van het bbp. Dit is reden voor een zorgvuldige analyse op basis van de uitgavenbenchmark. Volgens de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie bedraagt de nettogroei van de primaire uitgaven (gecorrigeerd voor eenmalige maatregelen en voor de begrotingsbeleidmaatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 naar verwachting 1,7 %, boven de aanbevolen 0,9 %, vanwege het ontbreken van concrete maatregelen om de streefdoelen te behalen. Op basis van de zorgvuldige analyse loopt Roemenië het risico de begrotingsdoelstellingen voor 2023 die zijn vastgesteld in de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 niet te behalen. Met het oog op het risico om de aanbevolen begrotingsdoelen in 2022 en 2023 niet te behalen, lijken aanvullende begrotingsmaatregelen relevant om te voldoen aan het aanpassingstraject en de correctie van het buitensporig overheidstekort tegen 2024 te verwezenlijken.

(18) Het convergentieprogramma 2022 gaat uit van een geleidelijke afname van het overheidstekort tot 2,95 % van het bbp in 2024 en tot 2,9 % in 2025. Het overheidstekort zal daarom naar verwachting in 2024 onder 3 % van het bbp komen. De budgettaire consolidatie vindt naar verwachting voornamelijk plaats aan de uitgavenzijde van de begroting. Er is echter geen informatie verstrekt over de beoogde onderliggende consolidatiemaatregelen. Volgens het programma zal de schuldquote naar verwachting in 2025 stabiliseren, om precies te zijn met een afname tot 49,4 % in 2024 en tot 48,9 % in 2025. Op basis van de analyse van de Commissie lijken de risico's voor de houdbaarheid van de schuld op de middellange termijn hoog.

(19) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b) van, alsmede bijlage V, criterium 2.2 bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Deze dragen bij tot het aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de economische en sociale uitdagingen die zijn opgenomen in de landspecifieke

aanbevelingen die de Raad in het kader van het Europees Semester in 2019 en 2020 tot Roemenië heeft gericht, naast de eventuele landspecifieke aanbevelingen die tot de datum van vaststelling van een plan zijn gedaan. In het plan komen voornamelijk de volledige centralisering van de belastingautoriteit en de geleidelijke uitfasering van buitensporige fiscale prikkels aan de orde met als doel om de kwaliteit en houdbaarheid van overheidsfinanciën te verbeteren. Het plan draagt ook bij aan het waarborgen van de houdbaarheid en eerlijkheid van het openbare pensioenstelsel. Hervormingen van de gezondheidszorg en investeringen in digitalisering zullen naar verwachting de toegang, kostenefficiëntie en veerkracht van de gezondheidszorg verbeteren. Op feiten gebaseerde besluitvorming, langetermijnplanning, openbare raadplegingen en maatregelen voor het verbeteren van het proces voor overheidsopdrachten zullen naar verwachting bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit en doeltreffendheid van het openbaar bestuur, wat leidt tot een beter gebruik van EU-fondsen. Door de onafhankelijkheid en de efficiëntie van de rechterlijke macht te vergroten, de toegang tot de rechter te verbeteren en de bestrijding van corruptie op te voeren, worden met het plan de belangrijkste kwesties in verband met de eerbiediging van de rechtsstaat in Roemenië aangepakt overeenkomstig de relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie, met inachtneming van aanbevelingen uit verslagen van het mechanisme voor samenwerking en toetsing, de verslagen van de Groep van Staten tegen Corruptie, de adviezen van de Commissie van Venetië en de verslagen over de rechtsstaat. Belangrijke hervormingen voor het vaststellen van het minimumloon en het minimale inclusie-inkomen, het verbeteren van de corporate governance van staatsbedrijven en de sociale dialoog dienen ook voor het aanpakken van lang bestaande landspecifieke aanbevelingen. Het plan omvat ook een gecentraliseerd, inclusief en hoogwaardig systeem voor onderwijs en opvang voor jonge kinderen en investeringen in de kinderopvang. Het plan bevordert duurzame en digitale investeringen en ondersteunt onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten. Belangrijke hervormingen en investeringen voor decarbonisatie, het opzetten van een overheidscloud en de inzet van de elektronische identiteitskaart dragen bij aan de ondersteuning van de groene en digitale transitie.

(20) De uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan van Roemenië draagt er naar verwachting toe bij dat er verdere vooruitgang bij de groene en de digitale transitie wordt geboekt. Maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen in Roemenië vertegenwoordigen 41 % van de totale toewijzing van het plan, terwijl maatregelen ter ondersteuning van digitale doelstellingen 21 % van de totale toewijzing van het plan uitmaken. De volledige uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, in overeenstemming met de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen, zal Roemenië helpen om snel te herstellen van de gevolgen van de COVID-19-crisis en tegelijkertijd zijn veerkracht vergroten. De systematische betrokkenheid van de sociale partners en andere relevante belanghebbenden blijft belangrijk voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, alsook ander economisch en werkgelegenheidsbeleid dat verder gaat dan het plan, om te zorgen voor een breed draagvlak voor de algehele beleidsagenda.

(21) Aangaande de programmeringsdocumenten betreffende het cohesiebeleid[17] heeft Roemenië op 14 april 2022 de partnerschapsovereenkomst en op 6 mei 2022 het eerste programma ingediend. Overeenkomstig Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 zal Roemenië in de programmering

[17] Verordening (EU) 2021/1060 (PB L 231 van 30.06.2021, blz. 159).

van de cohesiebeleidsfondsen 2021-2027 rekening houden met de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen. Dit is een voorwaarde voor het verbeteren van de doeltreffendheid en het maximaliseren van de meerwaarde van de financiële steun die uit de cohesiebeleidsfondsen wordt ontvangen, en voor het bevorderen van de coördinatie, de complementariteit en de samenhang tussen deze fondsen en andere instrumenten en fondsen van de Unie. De succesvolle uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en de cohesiebeleidsprogramma's hangt ook af van het wegnemen van knelpunten voor investeringen ter ondersteuning van de groene en digitale transitie en een evenwichtige territoriale ontwikkeling.

(22) In reactie op het mandaat van de staatshoofden en regeringsleiders van de EU, zoals uiteengezet in de Verklaring van Versailles, beoogt het REPowerEU-plan de afhankelijkheid van de Europese Unie van de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland zo spoedig mogelijk af te bouwen. Daartoe wordt in overleg met de lidstaten bepaald wat de meest geschikte projecten, investeringen en hervormingen op nationaal, regionaal en EU-niveau zijn. Deze maatregelen zijn erop gericht de algehele afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en fossiele brandstoffen liever uit andere landen dan Rusland in te voeren.

(23) Volgens gegevens uit 2020 is de energiemix van Roemenië sterk gebaseerd op fossiele brandstoffen. Olie en gas vertegenwoordigen elk ongeveer 30 % en steenkool is goed voor nog eens 10 %. Roemenië zelf produceert ongeveer 80 % van het gas dat het verbruikt en de rest is afkomstig uit Rusland (in de hele EU is gasinvoer doorgaans goed voor het meeste verbruik waarbij gemiddeld 44 % van de invoer uit Rusland komt). Wat betreft ruwe olie vertegenwoordigt de invoer uit Rusland 32 % van het totaal, vergeleken met het EU-gemiddelde van 26 %[18]. Roemenië heeft zich ertoe verplicht steenkool tegen 2032 uit te faseren. Om dit ambitieuze doel te behalen omvatten het Roemeense herstel- en veerkrachtplan en andere EU-fondsen, zoals het moderniseringsfonds, aanzienlijke investeringen in de bevordering van decarbonisatie door het installeren van nieuwe capaciteit voor hernieuwbare energie. Voor de groene transitie en de grote verwachte stijging in energieverbruik is het echter nodig de energietransmissienetwerken aanzienlijk te verbeteren en de inzet van groene infrastructuur te versnellen. Hiervoor zijn een verbeterd regelgevingskader en meer investeringen nodig, en moeten consumenten in staat worden gesteld om individueel of via energiegemeenschappen collectief en actief deel te nemen aan de elektriciteitsmarkt. Het vervroegen van investeringen in infrastructuur zoals opslag en gas- en elektriciteitsinterconnecties met buurlanden kan de diversifiëring van de energietoevoer, de marktstabiliteit en het aanpassingsvermogen aan regionale verschillen vergroten. Dit moet worden gezien tegen de achtergrond van zowel de invasie van Rusland in Oekraïne als de vermindering van de afhankelijkheid van invoer, aangezien het energiesysteem nog altijd sterk afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Bovendien bieden offshore gasvelden die zijn ontdekt in de Zwarte Zee Roemenië een grote mogelijkheid om zijn energie-onafhankelijkheid te vergroten en aangrenzende lidstaten flink te steunen om hun afhankelijkheid van de invoer van Russisch aardgas te verkleinen. Het is aanbevolen om waar mogelijk nieuwe investeringen in de infrastructuur en het netwerk voor gas te doen om

[18] Eurostat (2020), aandeel van de Russische invoer ten opzichte van de totale invoer. Voor het gemiddelde van de EU-27 is de totale invoer gebaseerd op de invoer van buiten de EU-27. Voor Roemenië omvat de totale invoer de handel binnen de EU. Ruwe olie omvat geen producten van geraffineerde olie.

toekomstbestendig te zijn en zo de houdbaarheid op de lange termijn door middel van de toekomstige herbestemming voor duurzame brandstoffen mogelijk te maken. Bovendien bieden offshore gasvelden die zijn ontdekt in de Zwarte Zee Roemenië een grote mogelijkheid om zijn energie-onafhankelijkheid te vergroten en aangrenzende lidstaten flink te steunen om hun afhankelijkheid van de invoer van Russisch aardgas te verkleinen. Tegelijkertijd bevat het Roemeense herstel- en veerkrachtplan voor 3 miljard EUR aan energie-efficiëntiemaatregelen in openbare en particuliere woningen en in de industriële sectoren. Het is noodzakelijk om verder dan deze eerste renovatiegolf te gaan om het energieverbruik en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verlagen, omdat het streefdoel van het herstel- en veerkrachtplan niet het volledige bestaande gebouwenbestand beslaat. Roemenië moet het beleidskader verder verbeteren om de renovatie van gebouwen te versnellen. Het verder verhogen van de ambitie voor het verlagen van broeikasgasemissies en het opvoeren van hernieuwbare energiebronnen en de energie-efficiëntie zijn noodzakelijk om te voldoen aan de “Fit for 55”-doelstellingen.

(24) Hoewel de versnelling van de transitie naar klimaatneutraliteit en niet-fossiele brandstoffen in verschillende sectoren aanzienlijke herstructureringskosten met zich mee zal brengen, kan Roemenië in het kader van het cohesiebeleid gebruikmaken van het mechanisme voor een rechtvaardige transitie om de sociaaleconomische impact van de transitie in de meest getroffen regio’s te verlichten. Bovendien kan Roemenië gebruikmaken van het Europees Sociaal Fonds Plus om de werkgelegenheidskansen te verbeteren en de sociale cohesie te versterken.

(25) De Raad heeft het convergentieprogramma 2022 van Roemenië onderzocht en zijn advies[19] daarover is voornamelijk in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

(26) In het licht van de diepgaande evaluatie door de Commissie en van deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma 2022 en het convergentieprogramma 2022 onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1, 2 en 3 weergegeven. Het in aanbeveling 1 bedoelde begrotingsbeleid helpt onder meer om onevenwichtigheden aan te pakken die verband houden met het grote en aanhoudende tekort op de lopende rekening, daar een betere fiscale balans helpt om de grote behoefte van de Roemeense economie als geheel aan externe financiering te verkleinen. Het in aanbeveling 2 bedoelde beleid helpt onder meer om kwetsbaarheden aan te pakken die verband houden met concurrentievermogen. Het in aanbeveling 3 bedoelde beleid helpt onder meer om op de lange termijn kwetsbaarheden aan te pakken die verband houden met de externe rekeningen.

BEVEELT AAN dat Roemenië in 2022 en 2023 de volgende actie onderneemt:

1. Een begrotingsbeleid voeren overeenkomstig de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 om een einde te maken aan de situatie van een buitensporig overheidstekort in Roemenië.

2. Doorgaan met de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan, in overeenstemming met de mijlpalen en streefdoelen die zijn opgenomen in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 3 november 2021. De onderhandelingen met de Commissie over de programmeringsdocumenten betreffende het cohesiebeleid 2021-2027 snel afronden met het oog op de uitvoering ervan.

[19] .

3. De algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verkleinen. De verdere uitbreiding van de productie van duurzame energie faciliteren door de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen te versnellen, energietransmissienetten te verbeteren en de interconnectie met aangrenzende lidstaten te vergroten. Het tempo en de ambitie van renovaties vergroten om de energie-efficiëntie van het gebouwenbestand te verbeteren.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter